

Касымова А.Х.
п.д.к., доцент,
Жәңгір хан атындағы БҚАТУ

БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

Еліміздің саяси, әлеуметтік-экономикалық өзгерістерге сай білім беруді жетілдіру бағыттарының бірі – білім беруді акпараттандыру екендігі Елбасының Қазақстан халқына арналған Жолдауында да ерекше аталды. Жедел дамып отырған ғылыми-техникалық прогресс қоғам өмірінің барлық саласын акпараттандырудың ғаламдық процесінің негізіне айналды.

Жолдауда өткен ғасырдың отызыншы жылдарында сауатсыздықпен күрес жүргізгендей, компьютерлік сауаттандыру жөніндегі ауқымды іске азаматтарды тарту қажеттігі айтылған және мемлекеттік қызметке жаңа қызметкерлерді қабылдау кезінде компьютерді, интернетті және электрондық поштаны қолдана білу дағдысы міндетті талап болуға тиіс екендігі атап көрсетілген. Осыған байланысты, XXI ғасырда акпараттанған қоғам қажеттігін қанағаттандыру үшін білім беру саласында төмендегідей міндетті шешу көзделіп отыр:

- компьютерлік техниканы, интернет, компьютерлік желі, электрондық және телекоммуникациялық құралдарды, электрондық окулықтарды оқу үрдісіне тиімді пайдалану арқылы білім беру сапасын көтеру.

Қоғамның қарқынды акпараттану дәуірінде адамның жан-жақты білім алуы үшін акпаратты жинай білудің, болжамдар мен корытындылар жасай білудің және акпараттық технологияларды колданудың маңызы зор екендігі баршамызға мәлім. Сондықтан да, аталған мақалада бүтінгі тандағы өзекті мәселелердің бірі - білім жүйесінде аккпараттық технологиялады қолданудың негізгі бағыттары жайында мәселе қозғалады.

Ақпараттандырудың негізгі бағыты XXI ғасырдың талаптарына сәйкес қоғамды дамытудың жоғары тиімділікті технологияларына сүйенген жаңа білім стратегиясына көшу болып табылады, яғни казіргі білім жүйесін акпараттық-коммуникациялық технологияларды білім беру саласына енгізу жұмыстары болып саналады.

Білім беру жүйесін ақпараттандыру дегеніміз - берілетін білім сапасын көтеруді жүзеге асыруға бағытталған үрдіс, еліміздің ұлттық білім жүйесінің барлық түрлерінде кәдімгі технологияларды алмастыру, оларды дамыту, нақты жүзеге асыру шаралары.

Бүгінгі күні білім беру жүйесін ақпараттандыру ісінің басты мақсаты - заман талабына байланысты ақпараттық қоғамның шарттарына сәйкес студенттерді тұрмыстық-қоғамдық және кәсіптік өмір салаларына толық әрі тиімді түрде араластыру болып табылады.

Қоғамда білім беруді ақпараттандырудың негізгі бағыттары:

1. Білім беру сапасын арттыру, даму қарқынын қүшету және дербестендіру, қоғам мүшесінің ой-өрісінің даму деңгейін көтеру.

2. Өз бетінше білім алу мүмкіндігін кеңейту және міндетті емес білім беру жүйесінде қоғам мүшесінің өз мамандығын қайта өзгерте алатындај жағдай жасау.

3. Қоғамды ақпараттандыру қазіргі жағдайында тұлғаны тәрбиелеу және дамыту.

4. Информациялық оқу, эксперименттік зерттеу қызметін өз бетімен түрлі іс-әрекеттерін жүзеге асыру.

Білім беру саласында электрондық байланыс жүйелерінде ақпарат алмасу интернет, электрондық пошта, телконференция, видео-конференция, телекоммуникациялық жүйе арқылы іске асырылуда.

XXI ғасыр ақпарат ғасыры болғандықтан адамзатқа компьютерлік сауаттылық қажет. Ақпараттандыру және бұкаралық телекоммуникацияларды ғаламдастыру кезеңінде қазіргі қоғам ақпаратты нақты тұтынушының ұсыныстары мен қызығына сай ақпарат ағынын қалыптастыру, ақпаратқа көлем және жылдамдық жағынан шектеусіз қол жеткізуді, сондай-ақ кез келген қашықтықтағы ақпарат көзіне, оның ішінде оқу ақпаратына назар аударуды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін әлемдік ақпараттық орта жағдайында қоғамдық ақпараттық белсенді пайдаланумен сипатталады. Бұл өскелен ұрпақты ақпараттық мәдениетті калыптастыруға жағдай жасайды.

Сонымен бірге, интернет жүйесінде жұмыс істеу студенттерге әлемдік білім, ғылым жетістігінен хабардар болып, оны игеруге шексіз мүмкіндіктер ашатыны сезсіз. Ғалымдардың пайымдауынша, келешекте Қазақстанда білім беру жүйесін ақпараттандыру телекоммуникациялық желілерді жасау дамытумен ұштасады және оларды төмендегідей атап өтеді:

-ақпараттық мәдениетті үйымдастыру мен жеделдешу үрдісін жоғары деңгейге жеткізу;

-жасалынған және дамып келе жатқан телекоммуникациялық желілерді біртұтас бүкіләлемдік ақпараттық кеңістікке интеграциялау;

-біртұтас ақпараттық кеңістікке әр түрлі деңгейдегі ақпараттармен алмасуды қамтамасыз ету;

-білім беруді дербестендіруді қамтамасыз ету, дистанциялық оқытуға мүмкіндік жасау.

Бұгінгі таңда ақпараттық технология кең көлемде оқыту мен педагогикалық жұмысты үйымдастыру қызметінде барлық жоғарғы оку орындарында қолданылады. Оқытудың бұрынғы жүйесін колдану бағытында ең тиімді технологияларға төмендегілерді жатқызуға болады:

Презентациялар технологиясы. Бұл технологияны қолданудың екі ерекшелігі бар. Біріншіден, студенттерге жаңа материалдарды көрнекті түрде көрсетудің құралы болса; екіншіден, білім берушілерге осы материалды дайындауды және оны қолдану үрдісін женілдетеді, алдын ала жүргізілген тәжірибелер презентациялар технологиясын пайдалану студенттердің окуға деген ынталының арттырып, сабактың қызықты өтуін қамтамасыз етіп, оған дайындалу мерзімін қысқартады. Ең бастысы - мұғалімдерді жаңа ақпараттық коммуникациялық технологияларды пайдалануға дағдыландырады.

Үлгерімді тексеріп және студенттердің білімін жетілдіру. Компьютерлік технологияларда осы мақсатты пайдалану, біріншіден, мұғалімнің жұмыс өнімділігін арттырып, оку нәтижесін тексеруге көбірек уақыт бөлуге көмектеседі. Екіншіден, объективті түрде қадағалай отырып, студенттердің алған білімін бағалауды жүзеге асырады, үшіншіден, бақылау технологиясына ғылыми элементтер енгізіліп, оны кеңінен пайдалануға болатындай етіп, білім мекемелерінен алатын білім мен дағдылау деңгейлерін нақты түрде стандарттау технологиялары жайлы айтуға негіз болады.

Бұгінгі күні білім жүйесінде ақпараттық технологияларды колдану оку үрдісін едәуір тиімді сапалы ете түскені, тәрбиенің жаңа құралдарына қол жеткізгені, мұғаліммен мен студент байланысының жетілгені белгілі болып отыр. Дегенмен де, білім беру жүйесінде білімдік және ақпараттық технологияларды іс жүзінде үйлестіре қолдануда кемшіліктер де жоқ емес. Яғни, ақпараттық технологияның тез жаңаруы: вертуаль шындыққа,

геоакпараттық жүйелерге, т.с.с. негізделген әсерлі, әрі күрделі түрлерінің пайда болуы мәселені қындана түседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. *Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.* - <http://www.edu.gov.kz>

2. *Концепция информатизации образования в Республике Казахстан.* Алматы, 2000., 38с.

3. *Медеширова А.Б. Использование информационных технологий обучения в подготовке будущих специалистов./«Наука и образование» Международная научно-практическая конференция БИФ КемГУ, Россия, 1 часть, 2004., с. 421-423*

В статье рассматриваются теоретические основы использования информационных технологий в образовании..

УДК 373.1.006.27:811.111

Кунанбаева Да.
к.э.н., докторант КазУМОиМЯ,
ведущий специалист
АО «Национальный центр информатизации»

ИНФОРМАТИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Развитие современной системы высшего образования происходит в условиях информатизации общества и характеризуется динанизмом, использованием многообразных образовательных технологий, инновационных методов и организационных форм обучения.

Усиление процессов глобализации мировой экономики, изменение роли информации в жизни человека и общества способствовали введению в научный оборот в начале 60-х гг. XX столетия термина «информационное общество» (Дж. Стиглер, Ф. Махлуп, Дж. Нейсбит, Т. Стоунье и др.).

Утверждение нового типа научной рациональности, характерного для информационного общества, объективно проявляется во всех сферах жизнедеятельности человека, в том числе и в образовании. Прорыв в средствах телекоммуникаций позволяет использовать индивидуальные средства, методы и